

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi elöljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a köziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10.189. szám.

Magyar szentek.

Honalapító Árpád vezérünk-től, kinek sirját eddig hiába kereste a hazafiak szent kegyelete, egészen a mai időkig nagy átalakuláson ment át a magyar nemzet; de ha szorgosan kutatunk a történelem megsárgult, megfakult lapjai között, szinte megdöbbentő vaskövetkezetességgel találjuk meg bennük, a magyar nemzet nagy öröklött erényei mellett, annak mindég visszatérő, fokozatosan fejlődő nagy hibáit és bűneit is, melyek között a hazaárulás, — a szét-huzódás, az egymás elleni ádáz fondorlatok, irigykedések, rágal-mazások állanak első sorban; hányszor állottak, a hatalom és a vele járó földi javak vagy méltóságok elnyeréséért egymással szemben: fiu az apával, testvér a testvérral, rokon a rokon-nal, mint leggyűlöltebb ellenfelek és hányszor kellett e sokat bűnhődött nemzetnek saját vérenek egymás ellen való lázadásáért vért, vagyont, becsületet feláldozni és idegen zsarnokok csörtető rabszolgáncát viselni? És ez öröklött bűnök, mint véres fonal húzódnak végig a magyar történelem lapjain, egészen a mai korig, midőn már odáig jutottunk, hogy kapzsiságunkban, önhittségünkben, pénz és hatalom utáni vágyunkban megtagadjuk őseink szentségét, és a legjobb, legnemesebb, legbecsületesebb hazafira is rákiáltjuk; „feszítsd meg“, mert ezt aljas önös érdekünk, vagy párányi egyéniségünk előtérbe to-lása így követeli. A vak szenvedély, az ádáz, izzó gyűlölet az egyén érdekéért, még a nemzet becsületét is szégyen-piacra vonszolja, odaállítva a magyart az egész világ gunyja és lekicsinylése, lebecsmérlése elé. Az egyéni becsületre dobott sár és piszok bemocskolja a családokat, a családokkal a tár-sadalmat, a társadalommal pedig az egész nemzetet.

És mégis vannak a magyar-nak öröklött nagy bűnei mellett, öröklött nagy erényei is, melyek mindenkor megóvták a vég-pusztulástól, melyek mindenha jelentkeztek a nemzet lüktető életében, ha a hazát és a magyar fajt kívülről, vagy belülről az enyészet, a pusztulás vihára, vagy annak csak a szele is érintette. Összefogóztak, össze-olvadtak legjobbjaink egy érzes-

ben, a honmentés lelkes mun-kájában, melléjük állott a nép rajongó honszeretete és min-dég sikeresen vívtuk meg nem-zetünk fennmaradásának nagy és döntő véres csatáit. És a kik e viharos nagy napokban haza-szeretetükkel, bátorságukkal, lelkesedésükkel az elsők között is a legelsőek voltak, azok mint szentek élnek ma is a nép lel-kében, azoknak kegyeletes szent emlékét a magyar nép, hálája kifejezéséül nemzedékről nem-zedékre örzi meg örök időköz-ön. A királyságot megalapító Szent-István királynak ünnepet szentelünk; nagy Mátyásunk alakját soha el nem enyésző legenda körrel fonjuk körül; Dobó István, Dózsa György, Zri-nyi Miklós, Rákóczy és bujdosó társai időnként megelevenednek lelki szemünk előtt és izzó hazaszeretetük lángra gyul-lasztja példájával a későbbi kor elerjéit.

A legújabb korok három ilyen nagy alakja domborodik ki a történelem lapjain: Széchenyi István, Kossuth Lajos és Deák Ferenc; más-más mesgyéken járva, — külön lelki világot élve — különböző eszmékért rajongva és küzdve, egyben találkoztak: a nagy hazaszeretet-ben és bár ellenkező utakon haladtak, vezéricsillaguk a népek boldogítása, — a szabadság és függetlenség kivívásának szent eszméje volt. E fényes szent-háromság élén Kossuth Lajos vezetett, mert mindenkit magá-val ragadó ékesszólása legin-kább talált utat a nép szívéhez; az ő emlékét őrizzük a legmélyebb fiui kegyelettel, az ő nevéhez fűződik egyik legvéresebb sza-badságharcunk emléke; ő a nagy száműzött, a ki acéljel-lemével megalkuvást nem ismer-t, kit sem az arany csillo-gása, sem a kilátásba helyezett méltóságok vagy címek fénye meg nem vakított, csak akkor kereste fel a hazai földet, mikor már néma ajka ez ellen sem tiltakozhatott. És ott nyugszik mindnyájunknak atyja, kit fiui szeretetünk közöttünk már éle-tében szentté avatott, a kere-pes-uti csendes temetőben?

De vajjon csakugyan nyugszik és pihen-e? Vajjon nem há-borgatja-e csendes álmait az a zsvaj, az az elkeseredett láрма, az az éktelen ordítás, mely a magyar közéletet tengelyéből kiforgatta, — melyet a meg nem nyugvó hitvány és tajtékot okádó

sereg a magyar becsület meg-gyilkolása körül nap-nap mellett világgá kürtöl? Vajjon nem nyugtalanok-e örök és sötét éj-szakájának csendes álmait, mid-őn megdicsőült szelleme látja és hallja, hogy akad magyar, — bár csak egy is a milliók kö-zött — a ki azt meri állítani, irni és kinyomatni, hogy Ma-gyarország kormányzásában csak egy tisztességes ember van; holott tudjuk, érezzük és büszkék va-gyunk rá, hogy abban a kor-mányban Kossuth apánk fia, Kossuth Ferenc is helget foglal, az a Kossuth Ferenc, a ki mikor még nem is volt egészen a mi-enk, a mikor még atyja szam-üzetésében osztozott, az egész külföld osztatlan elismerésében fürödött; a ki mióta itthon van, egy évtized óta áll a közfigye-lemnek, a közérdeklődésnek és a nép rajongásának olyan teljes világitásában, a hol a gyanunak még egy porszeme sem érheti.

És az a sok piszok, szenny, rágalom, hazugság, mely a fő-városból indul ki a vidékre, megmételjezi itt a lelkeket, meg-hibbantja a nép lelki egyen-súlyát, megnyitja előtte a kétely kapuját és elidegeníti azoktól, a kiknek kezében nemzete je-lenét és jövőjét látja letéve. Mert a rágalom gyorsabb szárnyakon jár, mint az igazság és köny-nyebben rést talál az emberiség lelkéhez. Vértessük fel hát ma-gunkat; ne higgyünk annak a sok rágalomnak, hazugságnak, árulásnak a mit a magyar napi sajtó egyrészenek jól megfize-tett kopói, fizetőik megbizásá-ból, mint szervet bontó és ölü mérget a magyar közvé-lemény lelkébe akarnak cse-pes-íteni; őrizzük meg higgadt gondolkozásunkat, ne tévesztes-sük meg magunkat a népboldo-gító mézes szavaitól, mert most nemcsak a nemzetéről, a hazáról, hanem a magyar nép szent be-csületéről folyik a harc és jaj lenne, ha mindenünkkel együtt, még ezt az utolsó drága kincsün-ket is elrabolhatnák tőlünk és ugy állanánk a külföldi nemze-tek itélő széke előtt, mint a be-csület szegényei, koldusai. Forduljunk el undorral mindenkitől, a ki a magyar becsületet sárral, piszokkal dobálja és tiszta szü-zienségét bemocskolja, a külföld előtt pellengére meri állítani. A magyar szentek legszentebbje a magyar becsület és a ki azt szeny-nyes kezével, piszkos nyelvvel

érinteni elég vakmerő, az legyen átkos örök időközön, minden iva-dékán át.

—i.

A politikai helyzetről.

Az a nagy vihar, mely a mult hét óta nemesak a politikai világot, de az egész országot, sőt Európát is za-jos hullámmásban tartotta, még most sem csendesült le teljesen és poli-tikai életünk csak akkor juthat is-mét csendes medrébe, ha Polónyi miniszter távozásával a felidézett krízis végkép elenyészik. Akik ezt a vihar-magot elvetették és ezzel a koa-líció szilárdságát, a függetlenségi párt egységét akarták megingatni, számi-tásaikban csufosan megesalatoztak, mert mint a következmények bizon-nyítják, felsőbb helyen is a koalíció további fentartásának és erősbbodésé-nek az elve jutott kifejezésre. A sötét aknában bujdosók, minden fortélyu-kat, minden ravaszságukat csatasorba állították és bár oly szerencsések voltak, hogy machinációiknak néhány pártunkbéli publicistát meg tudtak hódítani, még sem érték el céljukat és most egyelőre visszahúzódtak oduikba és onnan lesik, mikor csap-hatnak le majd ismét újabb kiszemelt áldozatukra. De nem kell tőlük sem félni, sem megijedni; nemze-tünkben volt és van, higgadt megfon-tolás, józan bölcsesség és mindenki tudja és látja, hogy ez a nagy láрма, rágalom és piszok mind a nemzeti ügy letörésére, megsemmisítésére tö-rekszik.

A Polónyi-ügyben még nem jutot-tunk el az utolsó határközig; Wekerle Sándor miniszterelnök már szombaton este Bécsbe ment és vasárnap délelőtt jelentkezett ő Felsőgenél ki-hallgatáson, ahol Polónyi lemondását terjesztette a király elé. A király a lemondást elfogadta. Polónyi utódjául Günther Antal igazságügyminiszteri államtitkárt vagy Holló Lajos orsz. képviselőt emlegetik. Az államtitkár-ságra több név forog kombinációba; így Nagy Emilt, Issekutz Győzöt és még másokat is jelölnek, de mind-ezeknek még most semmi alapja sincs. A miniszterelnök még vasár-nap visszaérkezett Budapestre és csak a kedden tartott minisztertanács-on lesz elhatározva, hogy Polónyi le-mondása milyen alakban kerüljön a Ház elé és a hivatalos lapba. A füg-getlenségi párt tagjait az elnökség táviratilag értesítette, hogy a párt szerdán este értekezletet tart és ezen határoznak a felett is, hogy a távozó igazságügyminisztert midőn lemon-dását a Háznak bejelenti, a párt mi-lyen alakban bucsuztassa el és ki intézze hozzá a bucsubeszédet. A kabinet szabad kezet adott Kossuth-nak és pártjának az új igazságügy-miniszter személyének megválasztá-sában és a párt tekintélyes része Günther államtitkár mellett foglalt állást. Gróf Zichy Aladár, a felség körüli miniszter kedden Budapestre érkezett és már délután részt vett a miniszteri értekezleten, mely remél-hetőleg legkésőbb csütörtökig végleg megoldja az oly soká vajudott Po-lónyi-fele ügyet.

ezetői

vidéke fo-
szövetkezet
etetői állásra
se havi 100
ekben és a
ék. Tisztes-
2000 korona
gy ingatlan-
édrtartás üz-
jánlatok kel-
15-ig a szö-
intézendők.
07. jan. 23.

azgatóság.

MELT

által

llátó
jánál

ban

ok.

aktára.

ak!

ves

lsó

be

ek-

ves

set-

ban

es-

ajta

ák,

szintén nevelői az egyéni izlésnek és műérzéknek. Az iparosoknak különösen szívére köti, hogy törekedjenek műizlésre és a művészi szépre alkotásaikban, melynek nyomán a nemzet elismerése, hála és áldása fakad. A nagyszámu közönség feszült figyelemmel és nagy tetszéssel fogadta a felolvasást, melyért Solymossy Endre tanár, a Szabad Lyceumok rendezője szíves köszönetét fejezte ki.

— **Az evang. ref. kollegium** vasárnap tartott Jósika irodalmi emlékünnepe nagyszámu közönség jelenlétében folyt le, mely az ünnepély minden egyes számát lelkesedéssel fogadta; Horváth József, Gönczi Lajos és Hegyi András irodalmi értekezései magas színvonalon állottak; Nemes Imre és Farkas József szépen szavaltak; az ifjusági ének- és zenekar precíz összhangzattal adta elő számait.

— **A kereskedők és kereskedő ifjak** „Othon” egyesülete ma, január 31-én, az egyet helyi-éjében estélyt tart a következő műsorral: Szaval: Dézsy Károly és Hermann Endre; felolvas: Hirsch Hermann. Kezdeté fél 9 órakor.

— **Felhívás a kereskedőkhez!** Dacára annak, hogy a kereskedelmi kormány, a szekesfőváros hozzájárulásával, a budapesti ipari- és kereskedelmi munkásközvetítő intézetet már 1900-ban életbe léptette, a kereskedők vagy megszokásból, vagy azért, mert ezen intézet létezéséről és arról, hogy minden díj nélkül segédek és tanoncokat közvetít, tudomással nem bírnak, személyzetét még mindég az ügynökökhöz fordulnak, mi által segédeiket érzékenyen megkárosítják; mert az ügynököknek a közvetítésért fizetniük kell és azok közül többen a jobb állásokat a legtöbbet fizetőnek juttatják. Felhívjuk ennélfogva a t. kereskedő cégeket, hogy gondoskodjanak segédek sorsával, kikkel együtt dolgoznak s kiknek segélyével igyekezetiük gyümölcsseit élvezik; ragadják ki segédeiket lelketlen kufárok kezéből s forduljanak egyenesen a budapesti ipari- és kereskedelmi munkásközvetítő intézethez (József körút 36. sz.), hol egy volt kereskedő van a kereskedelmi személyzet közvetítésével megbízva és hol az minden díj nélkül szakszerűen és csakis a kölcsönös érdekek szemmel tartásával fogantatottatik.

— **Gyermekszínház városunkban** Az irtalmas nővérek kiváló vezetése alatt álló róm kath elemi leányiskola növendékeivel folyó évi február 10-én (farsang vasárnap), délután 4 órakor kezdődőleg, az intézet nagytermében jótékony célú műkedvelői színelőadást rendez, melyre a meghívókat a napokban küldi szét az igazgatóság. Aki már egyszer élvezte a hasonló gyermekelőadások gyönyörűségét, az bizonyára ezuttal is igyekszik fog megszerezni magának idejekorán a belépő-jegyet, melyből az előre tapasztalt nagy érdeklődéshez mérten amugy is keveset lehet kibocsátani. Helyárak: oldalszék 2 K, I—II. sor 1 K 60 f., III—IV. sor 1 K 20 f., állóhely 60 fillér. Jegyek előre válthatók, illetve előjegyezhetők már most: Betegh Pál és Társa könyv- és papirkereskedésében, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

— **Az iparosok Önképző egylete** hétfőn nagyszámu közönség részvételével tartotta meg fillér-estélyét. Vajda Ferenc evang. ref. lelkész Petőfi ifju koráról, életéről és munkáiról tartott nagyon érdekes felolvasást, melyet a jelen voltak zajos tetszéssel fogadtak. Mayer Margit Lysistrata operetéből énekelt a keringőt és a nagy tapsokra ráadásul még egy népdalt kellett előadnia. Kónya Jánoska szépen hegedült, Fogarasi Ár-

pád pedig erőteljes szavallatával fejezte be a műsort, melyet éjfélig tartó kedélyes táncmultság követett.

— **Halálozások.** Széki gróf Teleki Domokos, az Emkének 20 év óta alelnöke, a ki önzetlen buzgalommal szolgálta mindég az egyesület ügyeit, e hó 18-án Budapesten, hosszas szenvedés után elhunyt. — Hült tetejét Kolozsvárra szállították, a hol 21-én helyezték örök nyugalomra. — E hó 19-én reggel Gyergyóditróban örök nyugalomra hunyta le szemét ditrói Csiby Tamás, székelyi tanácsos, nyugalmazott gelencei plébános. Jellemszilárd székely, lelkes hazafi volt koporsója lezártáig. A béke anyala lebegjen álmai felett! — Kálmán István polgári iskolai igazgató hosszas szenvedés után, Gyergyószentmiklóson meghalt. — Mihályffy Endre, tölgyesi takarékpénztári tisztviselő e hó 22-én, életének virágzó tavaszában, 28 éves korában, agyszélhűdés következtében Tölgyesen hirtelen meghalt. Halálát messze kiterjedő rokonsága gyászolja.

— **Ejzaky Károly**, a Petőfi társaság volt alelnöke és tiszteletbeli tagja, az Erdélyi Irodalmi Társaság tagja, vármegyei bizottsági tag, nyug. máv. üzletvezető e hó 26-án este 11 órakor, életének 89 évében Kolozsvárt meghalt. A boldogult hült tetejét hétfőn délután 3 órakor kísérték örök nyugalomra.

Városunk előkelő köreinek több éven át közkedveltségű alakja Nagy Gyárfás, nyugalmazott m. kir. honvédőrnagy Csikszeredában meghalt, az elhunytban Papp András főgimnáziumi tanár neje, szeretett testvérét gyászolja.

— **Gagyai Lajos** az Etéd és vidéke állatbiztosító és tejszövetkezet elnöke, arról értesíti lapunkat, hogy ő ez állásáról a legközelebbi gyűlésen lemondott ugyan, de a gazdaköri elnöki tisztségét, a tagok kérése és megnyilatkozott bizalma folytán tovább is betölti legjobb tehetsége szerint.

— **Véres boszu.** Kecsekisfaludon Gáspár Ferenc sógorával összeszólalkozott Bözdői Sándor; ebből kifolyólag aztán Gáspár az utcán meg támadta Bözdőt és revolverrel rá lött; a golyó a tüdőbe furódott, de a helybeli közkórházban a golyót eltávolították és a súlyos beteget gondosan ápolják. A vizsgálat ez ügyben folyik.

— **Eladó könyvek.** 1887. évi országgyűlési törvények; az igazságügyre vonatkozó rendeleteknek és döntvényeknek 1890. évi gyűjteménye és felsőbíróságaink elvi határozatai című jó karban, szép kötésben levő könyvek, jutányosan eladók; hol? megtudható kiadóhivatalunkban, Kossuth Lajos-utca 31.

— **Pályázat.** Csikvármegyei Gyergyóalfalu nagyközönségben nyugdíjazás folytán megüresedett jegyzői állásra pályázatot hirdetnek; a kérvények február hó 12-ig Zakariás gyergyószentmiklósi főszolgabíróhoz küldendők be.

— **A Nemzeti Kaszinó közgyűlése** e hó 27-én Budapesten tartották és Zselénszky Róbert gróf helyébe, a ki Kossuth Lajosról több ízben, egyszer a főrendiházban is gyalázó kijelentéseket tett, most Hadik—Barkóczy Endre grótot, Zemplénvármegye volt főispánját választották meg a kaszinó elnökének. A Széchenyi serleggel hagyományos szokás szerint, Miklós Mór gróf fog jövő vasárnap áldomást mondani.

— **Nagy tüzvész a fővárosban.** Szombaton este a Kecskeméti-utcában levő Magyar Iparáruraktár ki-gyuladt és a tüzvész, mely éjféltől 3 óráig dühöngött körülbelül 60000 korona kárt okozott. Az üzlet, melyet valószínűleg felgyújtottak, biztosítva volt.

— **Magyar nők a párbaj ellen.** A párbajellenes szövetség női bizottsága alakuló üléséből felhívást intéz a magyar nőkhöz, hogy csatlakozzanak a párbaj megszüntetésének mozgalmához. Nagy feladat vár a magyar nőkre, midőn e társadalmi betegség kiirtására egyesülnek, mely néha egész családok boldogságát döntötte halomra; a nőnek nemcsak kötelessége, de joga is a család jóléte és boldogsága felett örködni és gátat vetni annak, hogy egyesek könnyelműsége, kapaszkodása, rakoncátlankodása egész családok sorsát néha semmisségekért, eldöntse; a felhívás egyéb erős indokai mellett, azt is hangsúlyozza, hogy nagyobb erkölcsi bátorság kell a kihívás visszautasításához, mint elfogadásához. Az alakuló gyűlésen Széll Kálmán elnöke alatt, a társadalom legelőkelőbb notái részt vettek.

— **Uj királyi kamarás.** A hivatalos lap egyik közeli száma szerint, Dózsa Endre kolozsmegyei alispán a császári és királyi kamarási méltósággal lett kitüntetve.

— **Sepsi Szt. György város** elektromos központi telep létesítésére kötött szerződését megelébbbezték, de ezt a kereskedelemügyi miniszterium véleményéhez képest, mely csak az ipari aram olcsóbbá tételét tartja kívánatosnak — elvetették.

— **Az oklándi polgári olvasókör** saját könyvtárának gyarapítására 1907. február hó 2-án Oklándon a közönséghez nagytermében zártkörű kosaras táncvigalmat rendez. Bálelnök: Dr Hinléder Fels Ernő, alelnök: Dr Péterfi Aron.

— **A németországi választások.** A németországban most folyó választásokon a szociálisták csúfos vereséget szenvedtek és ez nemcsak, őket magukat, de az egész német polgárságot is meglepte, mert minden valószínűség a mellett szólott, hogy a szociálisták több mandátumot fognak elhódítani. A polgárság örömeinek kifejezést adandó, a császári lak elé akartj vonulni, de abban a rendőrség meggátolta; a csoportokat szétkergették ugyan, de azok ismét tömörülve a trónörökös ablaka alá kerültek és ott zajos óvációkban törtek ki; a trónörökös, ki az ablaknál nevével együtt megjelent, látható meglepedettséggel fogadta a nép tüntetését.

— **A lakatos mesterek** február hó 2-ára tervezett országos nagygyűlését, hogy az országnak minél több ipartestülete és lakatos mestere részt vehessen benne, folyó év március 31-re és április 1-re, a husvéti ünnepekre halasztották el; a nagygyűlés tárgyalni fogja az ország összes lakatos- és vasiparosainak érdekeit és feladata lesz a Lakatosok Országos Szövetségét megalkotni és annak minden nagyobb városban fiókszövetséget felállítani.

— **Amerikai magyarok szerencsétlensége.** Majdnem két hete már, hogy Amerikából, Pittsburgból, rettenetes katasztrófa híre érkezett. A Jones és Langhlin-féle acélgárban szétrobbant az olvasztó kemence és a kiömlő izzó acélfolyam sok munkást eltemetett. Az áldozatok közt számos magyar ember is volt, miért az osztrák-magyar alkonzul pontos vizsgálatot rendelt el, hogy hanyagság esetén az elpusztultak és megsérültek családjai teljes kárterítést nyerjenek. Eddig tizenegy halálesetet konstátáltak, két ember eltűnt és tizennégyen olyan rettenetes égési

sebekben fekszenek súlyos betegen, hogy felépülésükhöz alig van reményesség. A gyár tulajdonosai a legnagyobb közönyt tanúsítják a vizsgálat iránt és a kiküldött vizsgáló-biztosokat magukra hagyták, hogy csináljanak, a mit akarnak. Így és ennyire becsülik csak Amerikában a munkások életét, mégis hányan vannak a félrevezetett magyarok, a kik tüz-helyüktől megválna. csak úgy tódulnak a meggazdagodás reményében Amerika-felé.

— **Táncmultság.** Farkaslakán 1907 február 5-én az iskola termeiben az iskola javára kosaras táncmultságot rendeznek személyenkint 60 fillér belépődíj mellett, az árvát-falvi zenekar közreműködésével.

— **A drágaság és a vidéki lapok.** A Pesti Hírlap írja: Az a nagy drágaság, a mely hivatalnokokként közzöntött erre a szegény kis országra, mindenféle bajokat okoz és mindenkit arra kényszerít, hogy jövedelmét lehetőleg és minél nagyobb arányban fokozza. A többek között a vidéki lapok is ilyen törekvést árulnak el s majdnem minden vonalon megindult a mozgolódás. Ezeknek a vidéki újságoknak semmiesetre sincs valami jó dolguk és egyrészenek valóságos tengődés az élete. Előfizető csak gyéren akad s a hirdető cégek is igen keveset fizetnek. A tisztelt előfizetőknek azonban nagy igényeik vannak a lapokkal szemben. Első sorban is azt kívánják meg, hogy hírségeiket a lehető legkellemesebben legyezze és minden tekintetben szívességeket tegyen. Ott kint a vidéken az újságtól mindenki szívességet és figyelmet vár, de azért anyagi áldozatot nem igen hoz. Ha egy tekintélyesebb polgárnak fia születik, azt a vidéki lapnak meg kell írnia. Ha pedig valaki meghal, arról cikket kell írni még pedig elismerőt. Az eljegyzési híreket hosszaláre észrevet muszáj közölni, a mulatságokról pedig előre kell csinálni a reklámokat. A nyájás előfizetők az ő városaikban mindenkinek megfizetnek és csakis a lapoktól kérnek ingyenes szívességeket, aminek azután az is következménye, hogy a lapszámok magántermesztői és személyi ügyekkel telnek meg és érdekesesüket elvesztik. Hogy ez nagyon is káros, azt a lapok már régebben tudták, de igazán megmozdulni csak most mertek, amikor a drágaság arra szorítja őket, hogy jövedelmeiket megszorítsák. El is határoztak tehát, hogy a béli reklámokat, az eljegyzési híreket, az egyesületi jelentéseket ezentul csakis, mint hirdetések adják közre, amikért persze fizetni kell. Ez az újítás a vidéki lapok olvasóit bizonyára kellemetlenül fogja érinteni s nehányan abban is hagyják az előfizetést, de azért a végeredményben az újításnak mégis csak a vidéki sajtó megerősödése lesz a vége, na meg a javulása is, mert ha az apró személyi dolgokat részben is mellőzik, tartalmasabbak lehetnek.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig

Írta: Connert Janos, ford. Balásy Dénes.

(86. folytatás.)

A jobbágyok adományozgatása Báthori István és utódai alatt egészen 1661-ig folyvást tartott. Ennek feltüntetésére a következő adatokat soroljuk elő: Báthori Kristóf 1576-ban Szotyorfalván 37 jobbágyot adományoz Perney Istvánnak, de Oztópán¹⁸ ugyanazon évben Báthori István¹⁹ 8 jobbágyot ad szentdemeteri Nyujtódí Györgynek; Marosszék 33 falujában Kovácsóczy Farkas nagyszámu jobbágyot kap Báthori Kristóftól²⁰ Mily nagyszámu fejedelmi jobbágyos birtok volt már

1576-ban a Székelyföldön, abból tudjuk meg, hogy akkor több mint 6300 fiskális és körülbelül 3200 magán jószágon élő jobbágy létezett. És ezek a jobbágyok régi birtokjogaikat, a mennyiben nem ősbirtokok voltak, csak Báthori Zsigmond 1601-iki szabadságlevele alapján nyerték vissza megint, mikor is birtokuk ez által a jobbágytelek jellegéből kivetkőzött.

1601-ig a jus regium teljes hatályban működött. Hogy 1601-ig a jus regium alapján kihalás vagy felségértés folytán a fejedelemre szállt birtokokból fordultak elő adományozások is, azt az alábbi oklevélből látjuk: Báthori Kristóf 1580-ban Váczmán pradiumot és Kisernie egy részét, melyek koronái Mihályfi János örökös nélküli elhalálása után «az ország régi, hiteles törvényei szerint» reá szálltak és törvény meg szokás szerint tőle eladományozhatók lettek, eladományozza mindazon jus regiummal, mely esetleg a jószágról ő rá néz, az ő kancellárjának, Kovácsóczy Farkasnak.²¹ Ily adományozások örökös nélküli elhalálások esetében fordulnak elő még az 1587, 1588, 1590 és 1595-iki években is.²²

1601-ben felszabadulnak megint az 1562-iki országgyűlési végzéssel jobbágyokká lettek az ők birtokaikkal együtt mind, sőt azon jobbágyok is, kik vásár vagy csere útján az adományozott kezéből másod vagy harmad kézbe kerültek és legutolsó urok iránti kárpótlási kötelezettség nélkül szabadokká tételnek. Mindazáltal a fejedelem joga a magszakadás folytán gazdátlan vagy felségértés miatt elítéltek birtokaira nézve ezután is egészen 1636-ig érintetlenül megmaradt. És az ilyen jószágok eladományozásának esetei az oklevelek fogyatékosága dacára sem igen ritkák. Két ilyen örökös nélküli adományról szól pl. a többi közt, 1601. március 28-tól 1602. június 28-ig, Báthory Zsigmond Liber regiusának töredéke.²³ A következő fejedelmek alatt is vannak még ilyen adományozások; pl. Bocskay 1606 májusban tesz egy ilyen.²⁴ Báthori Gábor 1609-ben Balássy Mihálynak és Ferencnek udvarhelyi összes birtokaira nézve a jus regiumot nekik adományozza.²⁵ Bethlen Gábor²⁶ számtalan adománya közül csak a Székely Mózesé említendő, ki az örökös nélkül elhalt fiatalfi Geréb András birtokát kapta meg 1628-ban²⁷ és a Boros Tamásé, kinek kezébe 1624-ben a rablók által megölt Vajda János birtoka jutott.²⁸ Számtalan példából ítélve az ily adományozások I. Rákóczi György alatt is tartattak még.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI IZENETEK.

A. J. Csikrakos. Utána néztünk a dolognak s tényleg önnök van igazsága. A tévedést helyre pótoltuk és így szíves elnézését kérjük.

Adóznok. Az egyenes adók négy egyenlő részben és pedig minden évnegyed első napján, tehát január, április, július és október 1-én esedékesek és az illető évnegyed közepéig fizetendők. Azon adózó, a ki évnegyedi tartozását legkésőbb az illető évnegyed második havának 15-ikéig be nem fizeti, évi 5 százalékos kamatot fizet az egész évnegyedre azon összeg után, a melylyel hátralékban maradt. Ellenben aki adótartozásának egy vagy több évnegyed részletét előre megfizeti, az előre fizetett adóösszeg után a befizetés napjától az illető évnegyed közepéig számítva, évi 5 százalékos kamattérítésben részesül. Kamattérítésnek akkor is van helye, ha a helytelenül kivetett és illetéktelenül bevett adó a jogosított félnek visszafizetetik.

Rezorvisták Névtelen levelek tartalmát, még ha az igazságnak megfelelnek sem közöljük.

J. J. Szép költeményét közöljük mihelyt terünk megengedi.

Kiadja: Betegh Pál és Tarsa újságkiadó intézete.

A közönséges csukamájolaj

oly undorító szagu és izü, oly nehezen emészthető, hogy a gyermekek és érzékeny betegek részére sokszor szóba sem hozható, de az óriási táp- és gyógyerő, melyet a csukamájolaj bebizonyított tartalmaz, ma már mindenkinek hozzáférhető, mert a Scott-féle Emulsió formájában a csukamájolaj teljesen meg van szabadítva undorító tulajdonságaitól. A Scott-féle Emulsió feltétlenül jó izü, könnyen emészthető és háromszor oly hatásos mint a közönséges csukamájolaj. A Scott-féle Emulsió sohasem okozza a legcsekélyebb zavart sem és állandóan szemlátomást a legkedvezőbb befolyást gyakorolja a szervezetre.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerháza” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

Kapható minden gyógyszerházaiban.

Sürgös elutasítás miatt egy teljesen jó karban levő zongora 400 korona készpénzért azonnal eladó. Megtekinthető báró Orbán Balázs uca 2. szám alatt d. e. 12 órától 2 ig.

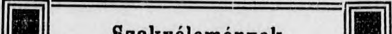
Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi zálogkölcson-intézet és betéti pénztár igazgató sága közhírré teszi, hogy 1907. évi január 1-től kezdődőleg a betétek után 4 és egyketted százalékos fizetést azon felül fizeti a tőkekamat adót. 1906. január 18-án tartott igazgatóság üléséből.

Aligazgató

Eladó ház. Székelyudvarhely, a Bálint-utca 8. szám alatt levő ház — vidékre való költözés miatt — azonnal eladó 2600 forintért. Bővebb értesítést ifj. Dávid Domokosné asszonynál Kükküllő utca 31. szám alatt (Szombatfalva városrészben) nyerhetni.

Szakvélemények

az Esterházy cognacról:

A magy. kir. műegyetem borászati laboratoriuma által hivatalosan megvizsgált és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

ESTERHÁZY COGNACOT

betegeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitünő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedő a legjobban ajánlhatjuk.

Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár.
Dr. Kétly Károly egyetemi tanár.
Dr. Stiller Bertalan egyetemi tanár.
Dr. Angyán Béla egyetemi tanár.
Dr. Réczey Imre egyetemi tanár.
Dr. Poór Imre egyetemi tanár.
Dr. Pertik Ottó egyetemi tanár.
Dr. Báron Jónás kir. tanácsos, egy. tanár.

Az Esterházy cognac

minden előkelő fűszer- és csemegekereskedésben kapható.

Szám 321—1907. k. i.

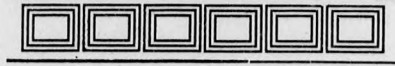
Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye oklándi járásában megüresedett Homoródszentpál, Homoródszentpéter, Városfalva, Homoródjánosfalva, Recsenyéd köz-

ségekből álló homoródszentpáli körjegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják az 1883. évi I. t. c. 6. § a, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3 § ában megkívánt minősítésüket valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi február hó 4-én d. u. 4 óráig feltétlenül adják be, mert a később érkező folyamodványokat nem fogom figyelembe venni.

Javadalmazás: Fizetés 1600 korona. Lakbér 160 korona. Irodai általány 66 korona. Uti általány a jegyzői körön kívül tett utazásért 132 korona.

Oklánd, 1907. évi január 23-án.
Szabady, főszolgabíró.

Szám: 210—907. szb.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járásában a fenyédi körjegyzői körben rendszeresített segédjegyzői állás lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Evi fizetés 1000 korona.

Felhivom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. § a, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. § a értelmében felszerelt folyamodványukat hozzám február 10-ig adják be.

Székelyudvarhely, 1907. jan. 24.

Dr. Demeter, főszolgabíró.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben hapható.

Kiadó lakás, mely áll 3 szoba, kamra, külön udvarral stb. hozzátartozóval folyó évi április 24-től kiadó. Cim Soha' Aladár, Attila u. 13. sz. hátulsó kapu.

Kiadó lakás. Székelyudvarhely, Malom-utca 24. sz. alatt két szoba, a melyből egyik utcai, konyha, kamra és hozzátartozókkal Szent-György napjától kezdve kiadó. Értekezhetni ugyanott.

A M. KIR. SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT
és a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földművelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából a ...
magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetk. székelyudvarhelyi fiókjánál
(Kossuth Lajos utca 27. szám alatt)

ugy palack legolesobban
mint hordó **BOROK** kaphatók.

Megrendelésre bármily faj palack borok hozhatóak. Vételnél hordóért literenkint 13 fillér letét adandó. Hordók 3 hónapon belül sértetlen tiszta állapotban, a székelyudvarhelyi pincehez szállítást levonva, a felszámított áron visszavételnek.

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyár bizományi raktára.

„Hermandol“ klozet-papír a legjobb!

HEGEDŰ, VONÓ, KELLÉKEK ÉS HUOK

SZIVAR-, SZIVARKA-,

DOHÁNYTÁRCÁK

ERSZENYEK és PENZTÁRCÁK

MONOGRAMMOK levélpapír és fehérnemű bélyegzéshez minden betűvel, 1 db 1 kor. Kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TARSÁ

könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhely.

Mesés és imakönyvek, zeneművek!

Papírok, írószer, szivacsok!
Olcsó legyek és díszműtárak!